

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра спортивних ігор та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Боднар М. Б

30 серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)

Кременець 2019

Трифонюк В.М. Робоча програма «Управління у сфері фізичного виховання для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)» Кременець : 2019. 15 с.

Розробник програми: Трифонюк Василь Миколайович – старший викладач кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання

Протокол №1 від 30 серпня 2019 року

Завідувач кафедри

О. М. Довгань

Вступ

Навчальна дисципліна «Управління у сфері фізичного виховання» є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки фахівців за першим бакалаврським рівнем освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура).

Навчальна дисципліна «Управління у сфері фізичного виховання» спрямована на вивчення системи управління фізкультурним рухом в Україні та формування практичних вмінь управлінської діяльності. Висвітлено теоретичні основи управління, сучасні концепції теорії управління, форми, функції, тенденції та проблеми розвитку фізичної культури та спорту. На цій основі обґрунтовано значення сфери фізичного виховання і спорту як соціальної системи, розкрито організаційну структуру управління вітчизняним фізкультурно-спортивним рухом, охарактеризовано особливості функціонування цієї системи на сучасному етапі.

Навчальна дисципліна логічно пов'язана з іншими дисциплінами, які вивчаються студентами вузів: теорією і методикою фізичної культури, педагогікою, психологією, соціологією та ін. Одночасно, «Управління сферою фізичного виховання і спорту» є базовим предметом для подальшого вивчення організації і методики оздоровчої фізичної культури, економіки, маркетингу фізичної культури, олімпійського спорту, професійного спорту тощо.

Ключові слова: управління, спортивна організація, рух, федерація, управління, керівник, закон, фізична культура, спорт, фізичне виховання, організація, клуб, школа.

2.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: Нормативний термін навчання: 3	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)	Семестр	
Загальна кількість годин: Нормативний термін навчання: 90		8-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Нормативний термін навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 2	Освітній рівень: бакалавр	18 год	6 год
		Практичні, семінарські	
		18 год.	6 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год	78 год
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Нормативний термін навчання:

для денної форми навчання – 38% : 62%

для заочної форми навчання – 17% : 83%

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: озброїти студентів теоретичними основами управління, системою управління сферою фізичного виховання і спорту в Україні, її нормативно-правове та кадрове забезпечення; побудову та діяльність фізкультурно-спортивної організації як відкритої системи; типологію організаційно-управлінської діяльності; принципи, функції та методи управління, теоретично-методичні основи управління персоналом спортивної організації.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомити студентів з роботою основних органів управління фізичною культурою і спортом в Україні, соціально-економічними умовами управління фізичною культурою і спортом як галуззю, об'єктивними закономірностями, цілями; навчити студентів оперувати чинниками, що визначають і характеризують структуру й діяльність тієї чи іншої організації (мета, завдання, функції, методи, форми організаторської діяльності); дати студентам загальні навички з точки зору управління фізкультурно-спортивною організацією стратегічного, організаційного, фінансового, персонального менеджменту.

Курс «Управління у сфері фізичного виховання» спрямований на формування у студентів таких **компетентностей та результатів навчання:**

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорії та методів освітніх наук, педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

Здатність до організаційної роботи, взаємодії в колективі, вміння враховувати психоемоційні особливості окремих осіб, зокрема, та колективу, загалом.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборів.

Програмні результати:

Знає вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу в галузі фізичного виховання та спорту.

Вміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.

Здатний здійснювати організацію діяльності населення з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.

Здатний аналізувати соціально та особистісно-значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства

Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурного та економічного контексту.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- загальні питання теорії науки управління, у тому числі і спортивного, що базується на вивченні та аналізі, зіставленні й оцінці вітчизняної і зарубіжних систем;
- систему організації й управління галуззю фізичної культури і спорту на сучасному етапі і шляхи її трансформації відповідно до нової структури суспільства;
- законодавчі нормативно-правові акти, закони (накази, ухвали, статuti, інструкції) з питань організації й управління масової фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи;
- сучасні організаційні форми і методи фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності в різних ланках системи управління фізкультурним рухом;
- методологію планування, що охоплює всі об'єкти галузі фізичної культури і спорту – державні, суспільні, комерційні, приватні і т.д.;
- організаційні форми спортивного підприємництва, професійного спорту в Україні;
- основи організації і проведення (економічний аспект) спортивно-масової роботи з різними групами населення;
- сучасну систему органів управління фізичною культурою і спортом;
- сучасні методи управління фізкультурно-спортивними організаціями.

вміти:

- використовувати в практичній діяльності найсучасніші наукові і теоретичні знання в питаннях організації і управління фізкультурно-оздоровчою і спортивною роботою в різних ланках системи управління;

- планувати і прогнозувати розвиток фізичної культури;
- ухвалювати управлінські рішення;
- аналізувати та узагальнювати діяльність державних і суспільних органів управління у сфері фізичної культури і спорту;
- організовувати і проводити фізкультурно-масові і спортивні заходи;
- організовувати і проводити позаурочну спортивну роботу з школярами;
- володіти методикою управління персоналом фізкультурно-спортивних організацій.

4. Програма навчальної дисципліни Змістовний модуль 1

Організація та система управління сферою фізичного виховання і спорту

ТЕМА 1. Вступ до курсу "Управління сферою фізичного виховання і спорту"

Зародження та розвиток міжгалузевої науки управління. Сутність понять «управління» та «менеджмент». Управління сферою фізичного виховання і спорту як наука та навчальний предмет. Сучасні концепції теорії управління.

ТЕМА 2. Система управління сферою фізичного виховання і спорту в Україні та її кадрове забезпечення

Сфера фізичного виховання і спорту як соціальна система. Органи публічної влади в системі управління сферою. Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту. Спортивні школи, первинні осередки у загальноосвітніх школах, ПТУ, вищих навчальних закладах різного рівня акредитації. Кадрове забезпечення сфери. Підготовка наукових кадрів та ефективне використання кадрових ресурсів.

Змістовний модуль 2

Управлінням персоналом організацій у сфері фізичного виховання і спорту

ТЕМА 3. Організації в сфері фізичного виховання і спорту

Особливості функціонування фізкультурних організацій в сучасних умовах. Типологія фізкультурно-спортивних організацій. Внутрішнє середовище організацій та його компоненти. Зовнішнє середовище організацій. Регламентування діяльності організацій. Діловодство і ділові наради. Спонсорство, юридична та соціальна відповідальність організацій.

ТЕМА 4. Принципи, функції та методи управління діяльністю організацій

Принципи управлінської діяльності. Класифікація та взаємозв'язок функцій управління. Планування як функції управління. Організація: делегування повноважень, побудова або удосконалення організаційних структур. Мотивація діяльності співробітників організацій. Контроль, облік, звітність. Зв'язувальні процеси: комунікації та прийняття рішень. Методи управлінської діяльності.

ТЕМА 5. Управління персоналом організацій сфери фізичного виховання і спорту

Сутність технології управлінської діяльності керівника. Керівництво, стилі керівництва. Формальні та неформальні групи. Влада та особистий вплив на підлеглих. Управління конфліктними ситуаціями. Система, технологія та напрямки управління персоналом.

ТЕМА 6. Міжнародний спортивний рух. Організаційна побудова та діяльність міжнародних організацій

Міжнародний спортивний рух: історія та сучасні особливості. Організаційна структура і діяльність міжнародних федерацій з видів спорту. Міжнародна Олімпійська академія. Міжнародні організації, які сприяють розвитку фізичного виховання. Міжнародні організації - учасниці руху «Спорт для всіх».

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
Модуль 1										
Змістовий модуль 1.										
Організація та система управління сферою фізичного виховання і спорту										
ТЕМА 1. Вступ до курсу "Управління сферою фізичного виховання і спорту"	14	2	2		10	12	1	1		10
ТЕМА 2. Система управління сферою фізичного виховання і спорту в Україні та її кадрове забезпечення	14	2	2		10	12	1	1		10
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4		20	24	2	2		20

Змістовий модуль 2.										
Управлінням персоналом організацій у сфері фізичного виховання і спорту										
ТЕМА 3. Організація в сфері фізичного виховання і спорту	14	2	4		8	16	1	1		14
ТЕМА 4. Принципи, функції та методи управління діяльністю організацій	16	4	4		8	18	1	1		16
ТЕМА 5. Управління персоналом організацій сфери фізичного виховання і спорту	20	4	4		12	18	1	1		16
ТЕМА 6. Міжнародний спортивний рух. Організаційна побудова та діяльність міжнародних організацій	12	4	2		6	14	1	1		12
Разом за змістовим модулем 2.	62	14	14		34	66	4	4		58
Усього годин	90	18	18		54	90	6	6		78

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Історична довідка про виникнення та розвиток міжгалузевої науки управління. Управління сферою фізичного виховання і спорту як наука і навчальний предмет.	2	1
2.	Фізична культура як соціальна підсистема суспільства. Органи публічної влади в системі управління сферою. Класифікація державних органів за ознакою компетенції.	2	1
3.	Структурна побудова і зміст діяльності Національних федерацій з видів спорту. Структурна побудова і зміст діяльності Національного Олімпійського комітету України. Громадські фізкультурні організації в регіонах і містах проживання студента.	4	1
4.	Класифікація та взаємозв'язок функцій управління. Суть планування як функції управління. Етапи процесу стратегічного планування.	4	1
5.	Сутність делегування повноважень та їх послідовність. Перешкоди на шляху делегування повноважень. Типова структура фізкультурної організації. Типи організаційних структур (лінійна, функціональна, комбінована, штабна).	4	1
6.	Контроль як базовий елемент процесу управління. Види контролю Облік діяльності фізкультурних організацій, зв'язок обліку і контролю. Комунікації в управлінській діяльності, їх види.	2	1
Разом:		18	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
		норм.	норм.
1.	Понятійний апарат теорії управління. Сучасні концепції теорії управління.	4	6
2.	Структурна побудова та діяльність Комітету фізичного виховання і спорту Міністерства освіти і науки України. Структурна побудова та зміст діяльності Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту.	4	6
3.	Роль Рад народних депутатів у розвитку фізичної культури і спорту. Управління фізичним вихованням і спортом в системі Міністерства освіти і науки України.	4	6
4.	Фізична культура як соціальна підсистема суспільства. Структурна побудова і зміст діяльності фізкультурно-спортивних товариств "Україна", "Колос", "Динамо", "Спартак".	6	6
5.	Типи спортивних шкіл, особливості їх утворення та підпорядкування. Регламентування діяльності спортивних шкіл. Соціальна та юридична відповідальність спортивних шкіл перед суспільством за свою діяльність.	6	6

6.	Спеціальності, за якими готують фахівців ВЗО для сфери фізичного виховання і спорту. Система навчальних закладів різних рівнів акредитації. Система підготовки наукових кадрів в сфері фізичного виховання і спорту. Сучасні проблеми ефективного використання кадрових ресурсів.	6	8
7.	Види документів планування діяльності організацій сфери фізичного виховання і спорту. Особливості планування діяльності організацій.	6	8
8.	Мотивація діяльності співробітників як безперервний процес. Зміст теорій мотивації: Туган – Барановського, Маслоу, теорій очікування, теорії справедливості.	6	8
9.	Перешкоди на шляху комунікацій різних видів. Рішення, їх класифікація та етапи раціонального формування.	6	8
10.	Формальні і неформальні групи в структурі організацій сфери фізичного виховання і спорту. Влада і особистий вплив на підлеглих. Керівництво та стилі керівництва. Управління конфліктними ситуаціями.	4	8
11.	Виникнення міжнародного спортивного руху та його сучасний стан. Класифікація міжнародних спортивних організацій. Організаційна побудова і зміст діяльності МОК, Міжнародних федерацій з видів спорту. Міжнародний спортивний рух “Спорт для всіх”, діяльність міжнародних організацій з розвитку фізичного виховання різних верств населення.	2	8
Разом:		54	78

8. Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

1. Зародження та розвиток міжгалузевої науки управління.
2. Сутність понять «управління» та «менеджмент».
3. Управління сферою фізичного виховання і спорту як наука та навчальний предмет.
4. Сучасні концепції теорії управління.
5. Сфера фізичного виховання і спорту як соціальна система.
6. Органи публічної влади в системі управління сферою.
7. Громадські організації в сфері фізичного виховання і спорту.
8. Спортивні школи, первинні осередки у загальноосвітніх школах, ПТУ, вищих навчальних закладах різного рівня акредитації.
9. Кадрове забезпечення сфери.
10. Підготовка наукових кадрів та ефективне використання кадрових ресурсів.
11. Особливості функціонування фізкультурних організацій в сучасних умовах.
12. Типологія фізкультурно-спортивних організацій.
13. Внутрішнє середовище організацій та його компоненти. Зовнішнє середовище організацій.
14. Регламентування діяльності організацій.
15. Діловодство і ділові наради.

16. Спонсорство, юридична та соціальна відповідальність організацій.
17. Принципи управлінської діяльності.
18. Класифікація та взаємозв'язок функцій управління.
19. Планування як функції управління.
20. Організація: делегування повноважень, побудова або удосконалення організаційних структур.
21. Мотивація діяльності співробітників організацій. Контроль, облік, звітність.
22. Зв'язувальні процеси: комунікації та прийняття рішень. Методи управлінської діяльності.
23. Сутність технології управлінської діяльності керівника. Керівництво, стилі керівництва.
24. Влада та особистий вплив на підлеглих. Управління конфліктними ситуаціями.
25. Система, технологія та напрямки управління персоналом.
26. Міжнародний спортивний рух: історія та сучасні особливості.
27. Організаційна структура і діяльність міжнародних федерацій з видів спорту.
28. Міжнародна Олімпійська академія.
29. Міжнародні організації, які сприяють розвитку фізичного виховання.
30. Міжнародні організації - учасниці руху «Спорт для всіх».

9. Методи навчання

Словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція.

Наочні: ілюстрація, демонстрація, показ.

Практичні методи: для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються також індивідуальні консультації.

10. Методи контролю

Усне та письмове опитування, контрольні роботи, поточне тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання, підсумковий тест.

11. Засоби оцінювання

1. Опитування
2. Презентації результатів виконаних індивідуальних завдань та досліджень
3. Тести

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								
Модуль 1								
Змістовний модуль 1.		Змістовний модуль 2.				Сам. та індив. робота		Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ІНДЗ	П/Т	
10	10	10	10	10	10	25	15	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Комплекс навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни (навчальний контент дисципліни: тези лекцій, розробки семінарських занять, питання тестового контролю, завдання для індивідуальної навчально-дослідної роботи). Підручники та посібники з спортивно-масової роботи. Періодичні фахові видання. Тематичні Інтернет ресурси.

14.Рекомендована література

Базова

1. Гасюк І.Л. Державне управління фізичною культурою та спортом: стан та перспективи розвитку : монографія / І.Л. Гасюк, - Хмельницький : ПП Білюк І.Б., 2011. - 432 с.
2. Жданова О. М. Управління сферою фізичного виховання і спорту / О. М. Жданова, Л. Я. Чеховська. – Дрогобич : Коло, 2009. – 224 с.
3. Жданова О. М. Управління фізичною культурою : навч. посібн. для фізкультур. Вузів / О. М. Жданова. – Львів. – 2007. – 127 с.
4. Жолдак В. И. Основы менеджмента в спорте и туризме. Том 3. Технология и техника управления/ В. И. Жолдак. – Москва: Советский спорт, 2007. – 238 с.
5. Мічуда Ю.П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: Закономірності функціонування та розвитку – Київ: Олімпійська література, 2007. – 215 с.
6. Олійник М. О. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні : Навч. посіб. / Олійник М. О., Скрипник А. П. - Вид. 3-тє, перероблене та доповнене. - Харків : ХАДІФК, 2000. – 293 с.
7. Управління персоналом: Навч.-метод. посіб. /Укл. С.В. Зеленський, О.М. Пожар. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 290 с.

Допоміжна

1. Бакуменко В.Д. Теоретичні засади державного управління : навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, Л.М. Усаченко, О.В. Червякова ; за заг. ред. Л.М. Усаченко. - Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. – С. 174 с.
2. Гасюк І. Функції державного управління розвитком фізичної культури і спорту в Україні / І. Гасюк // Ефективність державного управління, 2010. – Вип. 24. – 175-179 с.
3. Малиновський В.Я. Державне управління : навчальний посібник / В.Я. Малиновський. – вид. 2-ге, доп. та перероб. – Київ : Акіта, 2003. – С. 149-282.
4. Путятіна Г.М. Організаційний механізм регіонального управління сферою фізичної культури та спорту / Г.М. Путятіна, В.Є. Горбачов // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2013. – №5 (57). – С. 200-204.
5. Репкіна Ю.М. Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури та спорту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. Наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Ю.М. Репкіна. – Київ, 2010. – 19 с.
6. Шевчук І. В. Громадські організації та органи державної влади в сфері фізичної культури: правовий механізм взаємодії / І. В. Шевчук // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління // Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=725>

15. Інформаційні ресурси

1. Конспекти та презентації лекцій в системі Moodle.
2. Електронні ресурси всевітньої пошукової бази «Інтернет»: nbuv.gov.ua; ldufk.edu.ua;